

РЕШЕНИЕ

№ 123

гр. София, 10.01.2022 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АДМИНИСТРАТИВЕН СЪД - СОФИЯ-ГРАД, Второ отделение 22 състав,
в публично заседание на 10.12.2021 г. в следния състав:

СЪДИЯ: Десислава Корнезова

при участието на секретаря Илияна Тодорова, като разгледа дело номер **3519** по описа за **2021** година докладвано от съдията, и за да се произнесе взе предвид следното:

Производството е по реда на чл.145-178 от Административнопроцесуалния кодекс /АПК/.

Образувано е по жалба на С. М., гражданка на А., подадена чрез процесуален представител адв. В. П. срещу мълчалив отказ на [фирма] за откриване на платежна сметка за основни операции по подадено заявление от 12.02.2021г.

Жалбоподателката твърди, че непроизнасянето на ответника по искането за откриване на платежна сметка за основни операции, представлява незаконосъобразно бездействие, което е приравнено на административен акт в хипотезата на чл.58 ал.1 от АПК във вр. чл.21, ал.1 от АПК. Налице били визираните в закона предпоставки за откриване на платежна сметка за основни операции- жалбоподателката, пребибавала законно на територията на ЕС и не съществували ограниченията по чл.119, ал.4 и ал.5 от ЗПУПС. Банката е следвало да оформи своя отказ писмено и да го мотивира, като „мълчалив отказ“ е недопустим като форма на воляизявление.

В проведеното публично съдебно заседание на 10.12.2021г. жалбоподателката се представлява от адв. В. П.. В хода на устните състезания моли отказът да бъде отменен, съответно – преписката изпратена на ответника с указания за надлежно и законосъобразно произнасяне по заявлението. В защита на основателността на жалбата са представени аргументи в писмени бележки от адв. В. П., депозиран на 20.12.2021г.

Ответникът- [фирма], чрез процесуален представител адв. Х. К. оспорва

процесуалната допустимост на жалбата, като излага, че в националното законодателство не се предвижда съдебна контролно-отменителна инстанция по отношение на действия на кредитните институции във връзка с откриване на платежни сметки за основни операции. Посочва, че не е налице мълчалив отказ, защото 10 дневният срок за представяне на всички необходими документи, към момента на подаване на жалбата не е бил изтекъл. С. М. не е представила всички необходими документи по см. на закона и не е доказала да е било налице „пълно заявление“ по см. на Директива 2014/92/ЕС. Съществували редица съмнения във връзка със заявените данни от жалбоподателката, а именно: не било несъмнено установено нейното семейното положение, трудова заетост, адреса на който пребивава в РБ. Освен това, към момента на подаване на заявлението и към 22.03.2021г. жалбоподателката е имала открита друга сметка в [фирма], поради което не било изпълнено условието по чл.119, ал.5 от ЗПУПС. Моли производството по делото да бъде прекратено или алтернативно да бъде отхвърлена жалбата, като неоснователна и недоказана. Направено е искане за присъждане на адвокатско възнаграждение в размер на сумата от 1 800.00 лева. Подробни правни доводи в подкрепа на тези съждения са развити в писмени бележки от 23.12.2021г. Софийска градска прокуратура, редовно призована, не изпраща представител и не изразява становище по жалбата.

Административен съд София-град, като обсъди релевираните с жалбата доводи и прецени събраните по делото доказателства по реда на чл.235 ал.2 ГПК във вр.чл.144 АПК, намира за установено следното от фактическа страна:

На 12.02.2021 г. С. М. е подала искане в [фирма] да ѝ бъде открита платежна сметка за основни операции /П./, като е попълнила формуляри. На 10.03.2021 г. са изпратени изисканите от банката договор № 4745/17.12.2000г. сключен между ВКБООН и жалбоподателката, видно от който тя е поела да изпълни срещу заплащане дейност като изследовател/преводач и копие от договор за наем от 17.02.2021г. за обитаваното от нея жилище. Законоопределеният срок за откриване на плажежна сметка за основни операции или за издаване на отказ за откриване на такава сметка - 10 дни след получаване на всички необходими документи по чл. 119, ал.3 ЗПУПС, е изтекъл на 22.02.2021 г. и следователно е формиран мълчалив отказ. На 23.03.2021 г. жалбоподателката е информирана с е-писмо от служител на банката, че искането ѝ за откриване на платежна сметка за основни операции /П./ няма да бъде уважено. С писмо от 15.01.2021 г. е отправено двумесечно предизвестие за прекратяване на всички договори за банкови платежни сметки, на които е титуляр С. М.. Жалбата, подадена пред административния съд е насочена срещу мълчалив отказ за откриване на платежна сметка за основни операции, тъй като е изтекъл срокът за издаване на изричен писмен отказ.

При така установеното от фактическа страна, Административен съд София-град обуславя следните правни изводи:

Жалбата е процесуално допустима, защото е депозирана в законоустановения за това срок по чл.149, ал.1 от АПК и от лице, което има правен интерес от оспорването, доколкото процесният отказ пряко и непосредствено засяга интересите на С. М.. Относно възражението на ответната страна за процесуална недопустимост на оспорването, с определение № 9208/17.08.2021г. по адм.дело № 6544/2021г. на ВАС на РБ е прието, че отказът да бъде открита платежна сметка за основни операции, представлява индивидуален административен акт и предвид общата клауза по чл.120,

ал.2 от Конституцията на РБ подлежи на съдебен контрол. Съгласно чл.235, ал.2 от АПК, определението на касационния съд е задължително за настоящата инстанция и въпросът с допустимостта на жалбата не може да бъде пререшаван повторно и в противоречие с правните изводи на ВАС на РБ.

Разгледана по същество жалбата е ОСНОВАТЕЛНА.

По смисъла на чл. 58, ал.1 от АПК мълчаливият отказ представлява бездействие на администрацията в случаите, когато административният орган има задължение да се произнесе по направено пред него искане. Непроизнасянето на сезирания административен орган се приравнява на административен акт, когато за последния съществува законово основание за изпълнение на искането. Наличието на надлежно сезиране и компетентност за разглеждането на подаденото искане е условие за прилагането на фикцията, уредена в чл. 58, ал. 1 от АПК, че непроизнасянето в срок се счита за мълчалив отказ, подлежащ на обжалване. Мълчалив отказ е налице тогава, когато органът е сезиран и има задължение да се произнесе по направеното искане, т. к. само тогава се засягат правата на заинтересованата от издаването му страна. Проявлението на установената законова фикция се осъществява при наличие на елементите от визирания в правната норма фактически състав, който изисква подадено до компетентния орган искане за издаване на административен акт и непроизнасяне на органа в определения в чл.57 от АПК срок.

Не се споделя твърдението на ответната страна, че по заявлението на жалбоподателката не е формиран мълчалив отказ, защото същата не е представила всички необходими документи по см. на чл.119, ал.3 от ЗПУПС. От страна на [фирма], след дата 10.03.2021г. не са изисквани от жалбоподателката каквито и да било други документи, както и не е изпращано уведомление за отстраняване на непълноти или неясноти в представените от нея документи. Ако ответната страна е считала, че С. М. не е приложила всички необходими документи, за да се процедира надлежно по нейното искане, то е следвало писмено да я уведоми за това обстоятелство, като конкретно ѝ укаже какви допълнително доказателства следва да прибави.

При анализ на приетите по делото писмени доказателства, съдът приема, че ответникът е нарушил приложимия материален закон- чл. 119, ал.6 от ЗПУПС, защото не се е произнесъл писмено по подаденото заявление за откриване на П.. В случай на отказ за откриване на платежна сметка банките уведомяват потребителя за отказа, както и за конкретното основание за отказа веднага щом вземат решението, освен ако разкриването на тази информация би било в противоречие с целите на националната сигурност, обществения ред или законодателството относно предотвратяване използването на финансовата система за целите на изпирането на пари и финансирането на тероризма. Уведомлението се извършва писмено и за него не се събира такса.

Цитираната разпоредба задължава органа да се произнесе с акт, в който, при хипотезата на отказ, мотивирано да посочи кои са фактическите и правни основания, поради които не е възможно да се открие П..

С оглед характера на обществените отношения, които урежда приложимия материален закон /предмета и целта на закона/ и при изричната разпоредба на чл. 119, ал.6 от ЗПУПС за формата и съдържанието на отказа, е налице императивна законова норма, която изисква и задължава банката да се произнесе писмено по заявлението на молителя в производство. При направено искане, задълженият субект

е длъжен да го разгледа, да събере относимите доказателства, да ги обсъди и да съобрази дали исканата услуга ще бъде извършена или съществуват законови ограничения за това и в зависимост от това да уважи искането в пълен или ограничен обем, или да постанови мотивиран отказ. Единствената призната от специалния закон възможност за процедуране е да се постанови решение за откриване на П., респ. отказ за това, като бъде уведомен заявителя. Правната конструкция по чл.58, ал.1 от АПК, уреждаща необорима презумпция, че сезираният орган не е съгласен /налице е формиран отказ/ и фикция за произнасяне /годен за обжалване акт/, е установена в защита на заявителя като му предоставя възможност да се защитава срещу бездействието на сезирания орган. След като специалният закон /ЗПУПС/ изисква изрично произнасяне на банката, то нейното мълчание винаги се явява незаконосъобразен отказ в хипотезата на чл.58, ал.1 АПК.

Единствено допустимите от закона основания за отказ за откриването на платежна сметка за основни операции са ако това би довело до нарушаване на установените в законодателството разпоредби относно предотвратяване използването на финансовата система за целите на изпирането на пари и финансирането на тероризма. Банките могат да откажат откриване на платежна сметка за основни операции на потребител, ако той вече притежава:

1. платежна сметка за основни операции, водена от същата или от друга банка на територията на страната, или
2. повече от една платежна сметка, чрез която може да използва всички услуги по чл.118, ал.1, водена от същата или от друга банка на територията на страната, освен ако е бил уведомен, че сметката му ще бъде закрыта.

Ответникът трябва да постанови мотивиран писмен акт, в който да въведе своите съображения и да аргументира изводите си в тази насока. В хода на проведеното производство, жалбоподателката не е била информирана за каквито и да било нередност или несъответствие в нейните документи. По повод изявлението на ответника, че съществуват съмнения относно верността на декларираните от нея данни /трудова заетост, семейно положение, адрес/, то безусловно в такава хипотеза, трябва да подчертае, че органът е бил длъжен да уведоми искателя за тези обстоятелства, като му предостави срок за изясняването им, посредством писмени доказателства.

Съдът счита, че следва изрично да посочи в решението нормата на чл. 117, ал.1 и ал.2 от ЗПУПС, съгласно който потребителите, пребиваващи законно в Европейския съюз, не могат да са обект на дискриминация от страна на банките въз основа на тяхната националност или местопребиваване, нито на друго основание съгласно чл.21 от ХОПЕС, когато тези потребители подават заявление за откриване на платежна сметка или се опитват да получат достъп до платежна сметка на територията на Република България. Условието, приложими във връзка с откриването и воденето на платежна сметка за основни операции, не трябва да са дискриминационни.

Жалбоподателката С. М. е лице, на което е предоставена международна закрила и хуманитарен статут, пребивава законно на територията на РБ и по отношение на нея не трябва да се прилагат от [фирма] никакви дискриминационни мерки, свързани с нейния произход и националност. Отказ за откриване на платежна сметка за основни операции може да бъде постановен само на основанията, изрично регламентирани в ЗПУПС, а не на базата на „сомнения“ по отношение на правно ирелевантни обстоятелства.

По изложените съображения, съдът заключава, че подадената жалба е основателна и доказана по правното си основание и следва да бъде уважена, а мълчаливият отказ отменен, като незаконосъобразен акт /чл.146 т.2 и т.4 от АПК/. На основание чл. 173 ал.2 от АПК административният орган дължи произнасяне по заявлението на С. М. от 12.02.2021г. в 10 дневен срок от влизане в сила на съдебното решение.

Развитите в обстоятелствената част на жалбата твърдения и съображения на жалбоподателя се споделят изцяло от съда, който ги намира за основателни и извежда своите окончателни правни изводи при прилагане на правилата за разпределение на доказателствената тежест в процеса по смисъла на чл. 170, ал. 1 от АПК, защото ответникът не доказва изпълнението на законовите изисквания, които са го мотивирали при постановяване на акта, за да настъпят разпоредените с издаването му неблагоприятни за оспорващата страна последици.

Мотивиран от горното и на основание чл. 172, ал. 2, чл. 173, ал. 2 и чл. 174 от АПК, Административен съд София-град, 22-и състав,

Р Е Ш И:

ОТМЕНЯ по жалбата на С. М., гражданка на А., подадена чрез процесуален представител адв. В. П., мълчалив отказ на [фирма] за откриване на платежна сметка за основни операции по подадено заявление от 12.02.2021г.

ВРЪЩА преписката на [фирма] за ново разглеждане и произнасяне с писмен изричен акт, съгласно мотивите на настоящото решение.

ОПРЕДЕЛЯ 10 /десет/ дневен срок за произнасяне, който започва да тече от момента на влизане на съдебното решение в законна сила.

РЕШЕНИЕТО подлежи на обжалване пред ВАС на РБ с касационна жалба в 14-дневен срок от получаване на съобщението до страните за неговото постановяване.

Съдия: